

Početna Stranica > ... > Pokretanje Sudskog Postupka > Gdje I Kako > Pravo Koje Države Je Mjerodavno? Spain

Pravo koje države je mjerodavno?

Sadržaj omogućio

European Judicial Network
(in civil and commercial matters)

 Španjolska

1 Izvori važećih pravila

1.1 Nacionalna pravila

Većina pravila o sukobima zakona sadržana je u uvodnoj glavi Građanskog zakonika (članci 9. – 12.). Primjenjive pravne odredbe nalaze se i u određenim posebnim zakonima, kao što je, na primjer, Zakon o međudržavnom posvojenju.

1.2 Multilateralne međunarodne konvencije

Kad je riječ o mjerodavnom pravu, u Španjolskoj su trenutačno na snazi sljedeće Uredbe EU-a:

- Uredba 1346/2000 o stečajnom postupku,
- Uredba 593/2008 o pravu koje se primjenjuje na ugovorne obveze (Rim I.),
- Uredba 864/2007 o pravu koje se primjenjuje na izvanugovorne obveze (Rim II.),
- Uredba 1259/2010 o provedbi pojačane suradnje u području prava primjenljivog na razvod braka i zakonsku rastavu (Rim III.),
- Uredba 650/2012 o nadležnosti, mjerodavnom pravu, priznavanju i izvršavanju odluka i prihvaćanju i izvršavanju javnih isprava u nasljednim stvarima i o uspostavi Europske potvrde o nasljeđivanju.
- Uredba (EU) 2016/1191 Europskog parlamenta i Vijeća od 6. srpnja 2016. o promicanju slobodnog kretanja građana pojednostavnjenjem zahtjeva za predočavanje određenih javnih isprava u Europskoj uniji i o izmjeni Uredbe (EU) br. 1024/2012. Primjenjuje se od 16. veljače 2019.

Španjolska je i država ugovornica nekoliko konvencija o sukobu zakona. Glavne su multilateralne konvencije u tom kontekstu sljedeće:

- Konvencija o pravu mjerodavnom za prezimena i imena, München, 5. rujna 1980.,
- Konvencija o nadležnosti, mjerodavnom pravu, priznanju, ovrsi i suradnji u području roditeljske odgovornosti i mjerama za zaštitu djece, Den Haag, 19. listopada 1996.,
- Protokol o pravu mjerodavnom za obveze uzdržavanja, Den Haag, 23. studenoga 2007.,
- Konvencija o sukobu zakona u pogledu oblika oporučnih raspolaganja, Den Haag, 5. listopada 1961.,
- Konvencija o propisima koji se primjenjuju na prometne nezgode, Den Haag, 4. svibnja 1971.,
- Protokol o pravu mjerodavnom za odgovornost za proizvode, Den Haag, 2. listopada 1973.

1.3 Glavne bilateralne konvencije

Kad je riječ o mjerodavnom pravu, trenutačno je na snazi Konvencija između Kraljevine Španjolske i Istočne Republike Urugvaja o sukobima zakona u stvarima koje se odnose na uzdržavanje djece i priznavanje i izvršenje sudskih odluka te na nagodbe u pogledu uzdržavanja, Montevideo, 4. studenoga 1987.

2 Provedba pravila o sukobu prava

2.1 Obveza suca da na vlastitu inicijativu primijeni pravila o sukobu prava

Člankom 12.6. Građanskog zakonika utvrđeno je da „sudovi i tijela ex officio primjenjuju pravila o sukobu zakona u španjolskom pravu”.

2.2 Upućivanje

U članku 12.2. Građanskog zakonika navodi se da se uzvratanje i daljnje upućivanje na strano pravo smatra upućivanjem na materijalno pravo, bez obzira na upućivanje u njegovim pravilima o sukobu zakona koje se odnosi na neko pravo koje nije španjolsko pravo. Time se podrazumijeva da se prihvaća samo uzvratanje i daljnje upućivanje prvog stupnja.

Uzvratanje i daljnje upućivanje drugog stupnja nije dopušteno osim u slučaju mjenica, čekova i zadužnica, uzimajući u obzir mogućnost preuzimanja takvih obveza.

Kad je mjerodavna određena uredba EU-a ili međunarodna konvencija, u pogledu uzvratanja i daljnjeg upućivanja primjenjivat će se posebna pravila iz tih instrumenata.

2.3 Promjena povezujućeg faktora

U španjolskom pravu nema općenitog pravila za slučajeve mobilnih sukoba zakona, odnosno promjene okolnosti koje se u okviru pravila o sukobu zakona upotrebljavaju kao povezujući čimbenici. U članku 9.1. Građanskog zakonika, u pogledu punoljetnosti navedeno je da promjena povezujućeg čimbenika ne utječe na već stečenu punoljetnost. Kriterij koji se primjenjuje jest da treba postupati u skladu sa zakonom koji je bio mjerodavan u trenutku u kojem je nastupila pravna situacija čak i ako se naknadno promijeni povezujući čimbenik.

Kad je mjerodavna određena uredba EU-a ili međunarodna konvencija, u pogledu mobilnih sukoba zakona primjenjivat će se posebna pravila iz tih instrumenata.

2.4 Iznimke od uobičajene primjene pravila o sukobu

U članku 12.3. Građanskog zakonika navedeno je da se ni u kojem slučaju ne primjenjuje strano pravo ako je protivno javnom poretku. Stoga se primjena stranog prava isključuje ako dovodi do rezultata kojim se jasno krše osnovna načela španjolskog prava. Ustavno priznata načela smatraju se ključnima.

2.5 Dokaz stranog prava

Sadržaj i valjanost stranog prava moraju dokazati stranke, tako da sud to može provjeriti na bilo koji način koji smatra potrebnim za njegovu primjenu. Taj je sustav mješovit i povezuje načelo podnošenja podnesaka i njihova ispitivanja isključivo na zahtjev stranke uz mogućnost suradnje suda u provođenju provjera. U iznimnim slučajevima u kojima nije moguće dokazati sadržaj stranog prava primjenjivat će se španjolsko pravo.

3 Pravila o sukobu prava

3.1 Ugovorne obveze i pravni akti

Pitanje utvrđivanja mjerodavnog prava za ugovorne obveze općenito je uređeno Uredbom 593/2008 Europskog parlamenta i Vijeća (Uredba Rim I.). Slučajevi u kojima nije primjenjiva Uredba Rim I. rješavaju se u skladu s odredbama članka 10.5. Građanskog zakonika koji se temelji na priznavanju slobode izbora pod uvjetom da je mjerodavno pravo izričito odabrano i da je to pravo na neki način povezano s predmetnim pitanjem. U suprotnome se primjenjuje nacionalno pravo zajedničko strankama; ako to nije moguće, primjenjuje se pravo

njihova zajedničkog uobičajenog boravišta i, kao posljednje rješenje, pravo mjesta u kojem je sklopljen ugovor.

3.2 Izvanugovorne obveze

To je pitanje uređeno Uredbom (EZ) br. 864/2007 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. srpnja 2007. (Rim II.). U pitanjima koja se odnose na prometne nezgode i odgovornost proizvođača, primjenjuju se pravila o sukobu iz haških konvencija iz 1971. odnosno 1973.

Pitanja koja nisu obuhvaćena ni jednom od prethodnih odredbi uključena su u članak 10.9. Građanskog zakonika, u skladu s kojim su izvanugovorne obveze uređene pravom mjesta na kojem je došlo do događaja koji ih je izazvao. Neovlašteno posloводство bez naloga uređeno je pravom mjesta u kojem agent obavlja glavnu djelatnost, a neopravdano bogaćenje uređeno je pravom u skladu s kojim je došlo do prijenosa vrijednosti predmetnoj stranci stjecatelju.

3.3 Osobni status, njegovi aspekti s obzirom na građanski status (ime, prebivalište, svojstvo)

U članku 9. Građanskog zakonika navedeno je da se mjerodavno pravo u tim pitanjima utvrđuje ovisno o državljanstvu fizičkih osoba. Postoje odredbe koje se odnose na slučajeve dvojnog državljanstva i neutvrđenog državljanstva. Dvojno državljanstvo utvrđuje se na temelju toga je li riječ o dvojnog državljanstvu u skladu sa španjolskim pravom ili dvojnog državljanstva koje nije predviđeno španjolskim pravom. Ugovori o dvojnog državljanstvu sklopljeni su s Čileom, Peruom, Paragvajem, Nikaragvom, Gvatemalom, Bolivijom, Ekvadorom, Kostarikom, Hondurasom, Dominikanskom Republikom, Argentinom i Kolumbijom. U tim se slučajevima primjenjuju odredbe međunarodnih ugovora. Ako u njima nema odgovarajućih odredbi, prednost se daje državljanstvu koje odgovara posljednjem uobičajenom boravištu, ili, ako to nije moguće, posljednjem stečenom državljanstvu. Ako dvojno državljanstvo nije predviđeno španjolskim pravom, a jedno je od državljanstava španjolsko, ono ima prednost, iako se načelo nediskriminacije na osnovi državljanstva mora primjenjivati ako su oba državljanstva zemalja EU-a. Za osobe neutvrđenog državljanstva, pravo mjesta uobičajenog boravišta primjenjuje se kao osobni statut. U slučaju osoba bez državljanstva primjenjuje se članak 12. Njujorške konvencije od 28. rujna 1954., na temelju kojeg je mjerodavno pravo pravo zemlje prebivališta osobe bez državljanstva ili, ako to nije moguće, pravo njegove/njezine zemlje boravišta.

Pravo mjerodavno za imena fizičkih osoba uređeno je Sporazumom iz Münchena iz 1980. Imena i prezimena fizičke osobe utvrđuju se pravom države članice čiji je dotična osoba građanin.

3.4 Uspostava odnosa roditelj-dijete, uključujući posvajanje

Člankom 9.4. Građanskog zakonika propisano je da pravo mjerodavno za utvrđivanje biološkog odnosa roditelj-dijete ono je uobičajenog boravišta djeteta u trenutku utvrđivanja tog odnosa. Ako dijete nema uobičajeno boravište ili ako se tim pravom ne dopušta uspostavljanje odnosa roditelj-dijete, mjerodavno pravo bit će nacionalno pravo djeteta u tome trenutku. Ako se tim pravom ne dopušta utvrđivanje odnosa roditelj-dijete ili ako dijete nema državljanstvo, mjerodavno će biti španjolsko materijalno pravo.

Pravo mjerodavno za posvojenje uređeno je posebnim propisom, Zakonom 54/2007 o međudržavnom posvojenju. U članku 18. tog Zakona navedeno je da će zaključivanje postupka posvojenja koje provodi nadležno španjolsko tijelo biti uređeno španjolskim materijalnim pravom ako posvojenik ima stalno boravište u Španjolskoj u trenutku posvojenja ili je odveden ili će biti odveden u Španjolsku za potrebe stjecanja prebivališta u Španjolskoj.

Pravo mjerodavno za sadržaj odnosa roditelj-dijete, bez obzira na to je li riječ o biološkom odnosu ili odnosu koji proizlazi iz posvojenja, kao i za ostvarivanje roditeljske odgovornosti utvrdit će se u skladu s Haškom konvencijom od 19. listopada 1996. U članku 17. Konvencije propisano je da se ostvarivanje roditeljske odgovornosti uređuje pravom države u kojoj dijete ima uobičajeno boravište.

3.5 Brak, nevjenčani parovi/parovi u izvanbračnoj zajednici, partnerstva, razvod, sudski razvod, obveze uzdržavanja

Postoje pravila za sklapanje braka i posljedice braka. Kad je riječ o načinu sklapanja braka, u Građanskom zakoniku navedeno je da u Španjolskoj ili izvan nje brak može sklopiti: 1. sudac, gradonačelnik ili službenik naveden u Zakoniku; 2. u vjerskom obliku kako je predviđeno zakonom. Navedeno je i da Španjolci mogu sklopiti

brak izvan Španjolske u obliku predviđenim pravom mjesta sklapanja braka. Ako su obje stranke stranci mogu sklopiti brak u Španjolskoj u skladu s istim odredbama koje vrijede za Španjolce ili odredbama osobnog statuta bilo koje stranke. Sposobnost za brak i suglasnost za njegovo sklapanje podložni su nacionalnom pravu bračnih drugova (članak 9.1. Građanskog zakonika).

U skladu s člankom 9.2. Građanskog zakonika, posljedice braka uređuju se u skladu sa zajedničkim nacionalnim pravom bračnih drugova u trenutku sklapanja braka. Ako zajedničko nacionalno pravo ne postoji, uređuju se u skladu s osobnim statutom ili uobičajenim boravištem jedne ili druge stranke, koje su one zajedno odabrale u vjerodostojnom aktu sklopljenom prije sklapanja braka. Ako taj odabir nije izvršen, mjerodavno je pravo zajedničkog uobičajenog boravišta neposredno nakon sklapanja braka, a ako to nije moguće, mjerodavno je pravo mjesta sklapanja braka.

Zakonska rastava i razvod uređeni su Uredbom 1259/2010 kojom se uspostavlja pojačana suradnja u području prava primjenljivog na razvod braka i zakonsku rastavu (Rim III.). U članku 107.1. Građanskog zakonika propisano je da je poništaj braka uređen pravom koje je primjenjivo na sklapanje braka.

U španjolskom međunarodnom privatnom pravu ne postoji odredba koja se odnosi na nevjenčane parove (što, u načelu, znači da se primjenjuje analogija).

Obveze uzdržavanja uređene su Haškim protokolom iz 2007. o pravu mjerodavnom za obveze uzdržavanja.

3.6 Bračnoimovinski režimi

Pravilo kojim su uređene posljedice braka (članak 9.2. Građanskog zakonika) uključuje i osobne posljedice i one koje se odnose na imovinu. Stoga je mjerodavan zajednički osobni statut bračnih drugova u trenutku sklapanja braka, a ako to nije moguće, osobni statut ili pravo uobičajenog boravišta jedne ili druge stranke, koje su one zajedno odabrale u vjerodostojnom aktu sklopljenom prije sklapanja braka. Ako taj odabir nije izvršen, mjerodavno je pravo zajedničkog uobičajenog boravišta neposredno nakon sklapanja braka, a ako to nije moguće, mjerodavno je pravo mjesta sklapanja braka.

Ugovori ili sporazumi kojima se propisuje, izmjenjuje ili zamjenjuje bračnoimovinski režim valjani su ako su u skladu s pravom kojim se uređuju posljedice braka ili s pravom državljanstva ili pravom uobičajenog boravišta bilo koje od stranaka u trenutku izvršavanja (članak 9.3. Građanskog zakonika).

3.7 Oporuke i nasljedstva

Španjolska primjenjuje odredbe Uredbe (EU) br. 650/2012 o nadležnosti, mjerodavnom pravu, priznavanju i izvršavanju odluka i prihvaćanju i izvršavanju javnih isprava u nasljednim stvarima i o uspostavi Europske potvrde o nasljeđivanju. Na temelju te Uredbe, mjerodavno je pravo uobičajenog boravišta umrlog u vrijeme smrti, osim ako je umrli kao mjerodavno pravo odabrao pravo koje odgovara njegovu državljanstvu.

Oblik oporuka uređen je Haškom konvencijom iz 1961.

3.8 Nekretnine

Na temelju članka 101.1. Građanskog zakonika, vlasništvo, pravo na vlasništvo i druga prava nad nekretninama uređena su pravom mjesta gdje se nalaze, a to je primjenjivo i na pokretnu imovinu. Za potrebe utvrđivanja ili prijenosa prava nad robom u provozu, za tu se robu smatra da se nalazi u mjestu iz kojeg je otpremljena, osim ako su pošiljatelj i primatelj izričito ili prešutno dogovorili da se smatra da se roba nalazi u mjestu odredišta. Brodovi, zrakoplovi i sredstva željezničkog prijevoza te sva prava utvrđena nad njima podložni su pravu države zastave ili države registracije. Motorna vozila i druga sredstva cestovnog prijevoza podložni su pravu mjesta na kojem se nalaze. Izdavanje vrijednosnih papira uređeno je pravom mjesta na kojem se izdaju.

3.9 Nesolventnost

Slučajevi koji nisu obuhvaćeni [Uredbom Vijeća 1346/2000 od 29. svibnja 2000. o stečajnom postupku](#) uređeni su [Stečajnim zakonom 22/2003 od 9. srpnja 2000.](#) U članku 200. tog Zakona navedeno je da je za stečajni postupak u Španjolskoj i njegove posljedice te postupke provedbe i zaključivanja tog postupka u načelu mjerodavno španjolsko pravo (Zakon 22/2003 od 9. srpnja 2003., izmijenjen Zakonom 9/2015 o hitnim mjerama u području stečajnog postupka (Službeno glasilo od 26. svibnja 2015.)). Stečajni zakon sadržava i odredbe međunarodnog

privatnog prava kojima se uspostavlja pravo mjerodavno za različite pravne odnose uključene u taj postupak.

■ Posljednji put ažurirano: 08/12/2020

Verziju ove stranice na nacionalnom jeziku održava odgovarajuća kontaktna točka EJP-a. Prijevode je napravila služba Europske komisije. Moguće promjene u originalu koje su unijela nadležna nacionalna tijela možda još nisu vidljive u drugim jezičnim verzijama. Europska pravosudna mreža i Europska komisija ne preuzimaju nikakvu odgovornost u pogledu informacija ili podataka sadržanih ili navedenih u ovom dokumentu. Pogledajte pravnu obavijest kako biste vidjeli propise o autorskim pravima države članice odgovorne za ovu stranicu.